

Ekskursion til Haderslev Statsskovdistrikt 20. maj 2006

Første punkt på programmet var Tørning mølle, der blev genopført efter en brand i 1907. Det er et historisk sted med en gammel borg og et voldsted, der fører tilbage til 1200-tallet. Af det oprindelige anlæg er i dag kun borghøjen tilbage.

I tilknytning til møllen er der en lille museumsbygning, hvor vi fik fremvist resterne af et træ, brandasken, der indgår i stedets historie. Hvis den væltede, ville møllen brænde. Træet væltede i 1787. Et større stykke af træet formulder nu ude i mølleparken.

I den tidligere køkkenhave voksede nu en stor art af pileurt, formodentlig *Polygonum cuspidatum*, japanpileurt. Dens latinske navn er nu *Fallopia japonica*. Fig. 1. Japanpileurt har lige afskårne bladbasen i modsætning til kæmpe pileurt, *Polygonum sachalinense*, som nu hedder *Fallopia sachalinensis*. Dens blade har hjerteformet basis. De er begge med Skov- og Naturstyrelsens liste over invasive arter! I tilknytning til møllen er der en park med interessante og gamle træer bl.a. platan, *Platanus x acerifolia* (= *P x hispanica*) fra 1860, en hvidbroget ahorn *Acer pseudoplatanus* 'Variegatum' fra 1880 (fig. 2), to nobilis *Abies procera*, fra 1900, den ene var dog knækket, en hængebøg, *Fagus sylvatica* 'Pendula' fra 1830 en snoet ægte kastanje, *Castanea sativa* fra 1800, et meget stort eksemplar af *Populus canescens* fra 1910. Et mammuttræ, *Sequoiadendron giganteum*, kunne desværre ikke overleve her. Til slut passerede vi et smukt duetræ, *Davidia involucrata*, der blomstrede netop nu med grønne højbåde, de bliver senere helt hvide.

Derpå kørte vi videre i øsende regnvejr til Pamhule skov, som er voksested for "De pamhule graner". Der er stadig nogle tilbage, men de fleste væltede i 1967. De blev op til 45 m høje, og gav et udbytte på 1100-1200 m³ pr ha, sammenholdt mod normalt 400 m³ pr ha. Ved Bibækken og Hindemåden, som er et naturgenopretningsområde, voksede der langs bækken en hvidblomstret hestehov *Petasites albus*. Det er en sjælden art, der på dansk hedder hvid hestehov. Den vokser hist og her i Sønderjylland, og er meget sjælden i det øvrige Danmark.

Kaffen fik vi i tørvejr på Traktørstedet ved Dyrehaven inden vi stadig i regnvejr kørte videre til Haderslevs Vesterskovs sydlige del, som tidligere hed Lystskoven (Ulfslyst). Fra år 2000 har den stået som uberørt skov med eg, ask og rester af elm. I en lysning stod to tæt sammenslyngede træer, "Det elskende par", en bøg og en eg, som er 100 år gamle. De to træer er tæt omslyngede, men ikke sammenvoksede, og man kan genkende stammerne på bøgens glatte bark og egens skorpebark. I lysningens rand stod en høj hindbærlignende plante, der blomstrede netop nu. Det var *Rubus spectabilis*, der blomstrer i maj og har tredelte blade. Den kaldes nu på dansk laksebær.

I Haderslev Østerskov stod resterne af Skildvagsbøgen, som bærer inskriptioner i barken fra 2. verdenskrig skrevet af tyske soldater. Der var mere liv i et 400 år gammelt egetræ selv om toppen faldt i 1999. Træet var hult, og for de, der kunne passere åbningen, var der god plads til at stå i tørvejrer derinde.

På trods af det våde vejr var ekskursionen vellykket, og vi fik et godt indtryk af et frugtbart område i Danmark præsenteret af en meget engageret skovrider Carsten Ørnsholt, som havde stor viden om naturen i sit skovdistrikt.

Turen var tilrettelagt af skovrider Carsten Ørnsholt, Haderslev statskovdistrikt og Niels Juul Bundgård, Dansk Dendrologisk Forening.

www.skovognatur.dk/haderslev

Jette Dahl Møller

Fig. 1. Skovrider Carsten Ørnsholt i en tæt bevoksning af japanpileurt, *Fallopia japonica*, i den tidligere køkkenhave ved Tørning Mølle. Japanpileurt er en invasiv planteart. Fot . Jette Dahl Møller

Fig. 2. En hvidbroget ahorn *Acer pseudoplatanus* 'Variegatum' fra 1880 voksende i Tørning Møllepark. Fot. Jette Dahl Møller